

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Bernardi Primi Clarævallensis Abbatis, Ordinis
Cisterciensium Antesignani, melliflui Ecclesiæ Doctoris
Sermones In Dominicis & Festa per annum**

Bernardus <Claraevallensis>

Dominica Palmarum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39254

Dominica Palmarum, Sermo I. 195

quadripartito periculo revocare & eripere dignetur, qui factus est nobis à DEO sapientia, & iustitia, & sanctificatio, & redemptio JESUS Christus Dominus noster, qui cum Patre & Spiritu sancto vivit & regnat Deus per infinita secula seculorum. AMEN.

AD LECTOREM.

Huc referri possunt IV. sermone De Laudib. Virg. Matris, alias, super Missus est, supra in Adventu positi. Item Sermo, de Verbis Apoc. 22. Signum magnum apparuit &c. inf. in Assumpt. B. V. poni solitus, huc potius spectare videtur.

DOMINICA PALMARUM.

De tribus ordinibus obsequentium Christo.

S E R M O I.

Non sine causa spiritum Sponsi pariter & DEI sui habens Ecclesia, processionem hodiè nova quadam & mira coniunctione addidit passioni. Nam processio plausum habet, passio planctum. Quoniam ergo sapientibus & insipientibus debitores sumus: videamus quid utrisque conferat hæc coniunctio. Et prius quidem quid secularibus indicet: quoniam non prius quod spirituale, sed quod animale. Videat secularis anima, videat & intelligat, quoniam extrema gaudii luctus occupat. Propter hoc enim qui cætera quoque cœpit facere & docere, non solum verbis prædicans, sed exemplis: quod antè prædixerat per Prophetam ^b. Quoniam *omnis caro scænum, & omnis gloria eius, tanquam flos scæni*: etiam apprensus in carne manifestè studuit probare in seipso. Unde & processionis gloria voluit sublimari: qui paulò post sibi noverat imminere diem ignominiosissimæ passionis. Quis ergo sperare jam debeat in incerto gloriæ temporalis, cum videat in ipso quoque qui peccatum non fecit, Creatore temporum & conditore universitatis, post exaltationem tantam, tantam nihilominus humiliationem sequi? In eadem enim civitate, à plebe eadem, & eodem tempore, nunc quidem processionis gloria & divinis est laudibus honoratus: postmodum verò interrogatus contumeliis & tormento, & cum sceleratis deputatus. Hic est transitoria finis lætitiæ: hic fructus gloriæ temporalis. Propterea prudenter orat Prophetam, ut cantet Domino gloria eius, & non compungatur ^c, id est, processionem habeat, quam passio non sequatur.

Vobis autem, charissimi, tanquam spiritualibus spiritualia comparantes, in *processione* quidem cælestis patriæ repræsentamus gloriam, in *passione* monitramus viam. Nam si in *processione* quidem venit tibi in mentem futura illa lætitia, & exultatio multa nimis, quando rapiemur in nubibus obviam Christo in aera, si tota concupiscentia videre desideras

Sermone S. Bernardi.

B b

diem

Processionis hodierna & passionis coniunctio quid sibi velit.

Quid secularibus hinc discendum.

b Esa. 40. b Mundi & gloriæ temporalis inconstantia.

c Psal. 29. c

Quid Religiosis & spiritualibus discendum ex coniunctione hodiernæ processionis & passionis.

c Matt. 21.
 Marc. 11.
 Ioan. 12.
*Passio & crux
 seu tribulatio
 via est ad
 gloriam.*
 *d Luc. 23.c

diem illam quando suscipietur in cœlesti Hierusalem Christus Dominus Caput cum omnibus membris portans triumphum victoriæ, applaudentibus jam non popularibus turmis, sed virtutibus Angelicis, clamantibus undique populis utriusque testamenti, *Benedictus qui venit in nomine Domini* ^c: si inquam considerasti in processione quò properandum sit: disce in passione quà sit eundum. Hac est enim via vitæ, tribulatio præsens, via gloriæ, via civitatis habitaculi, via regni, secundum quod clamat Latio de cruce ^d. *Memento mei Domine, dum veneris in regnum tuum.* Euntem in regnum vidit, quò cum pervenisset, sui memorem esse rogavit. Pervenit ergo & ipse. Sed si vis nosse quàm compendiosa via: eadem die meruit cum Domino esse in paradiso. Tolerabilem proinde reddidit passionis laborem gloria processionis: quoniam amanti nihil difficile est.

Hodierna processio repræsentat cœlestem.
 e Psal. 35.b
 f Psal. 72.c

Ne mireris quod præsentī processione cœlestem dixerim repræsentari: quando unus & idem in utraque suscipitur, etiam longè aliter, & ab aliis. In hac enim processione irrationabili jumento Christus insidet: in illa verò jumentum futurum est, sed rationale; quoniam *homines & jumenta salvos facies Domine* ^e. Cui simile est illud ^f: *Ut jumentum factus sum apud te, & ego semper tecum.* Et vide si non de processione loquitur, cum sequitur: *Tenuisti manum dexteram, & in voluntate tua deduxisti me: & cum gloria suscepisti me.* Ibi certè ne ipse quidem pullus deerit: quoniam etiam murmuret hæreticus parvulos non sinens venire, parvulorum baptismo detrahens: qui parvulus natus est, & primam parvulorum elegit aciem (Innocentes loquor) hodie quoque parvulos à gratia non excludit: quia nec pietati incongruum, nec majestati eius difficile est, ut suppleat munus gratiæ, quod minus in eis habet natura possibile. Ibi non ramos arborum, non vilia vestimenta popularis turba prosternebat: sed demittent pennas suas animalia sancta: deponent coronas suas ante thronum Agni viginti quatuor seniores, & virtutes omnes Angelicæ quicquid habent gloriæ vel decoris: totum ei adscribent, totum ei attribuent.

Triplex obsequium in hodierna processione Christo exhibitum.

Jam verò quoniam de jumento & vestibus, & de ramis arborum mentio facta est: considerare diligentius libet triplex obsequium, quod in processione hac exhiberi video Salvatori. *Primum* quidem à jumento cui insidet, *Secundum* ab eis qui sua illi vestimenta sternunt. *Tertium* verò ab his qui de arboribus ramos cedere perhibentur. Nonne tamen omnes qui ex eo quod abundat sibi, mittunt, & quasi sine gravamine obsequuntur Domino, solum verò jumentum semetipsum exponit eius obsequio? Silendum mihi est, ut elationem caveatis, an magis loquar ut habeatis consolationem? Jumentum cui insidet Christus, nonne vos estis, juxta præceptum

Dominica Palmarum, Sermo II. 197

præceptum Apostoli & glorificantes & portantes DEVM in corporibus vestris? Expendunt enim seculares homines in obsequium Domini, non quidem corpora, sed quæ adjacent & necessaria sunt corporibus, cum de terrena substantia elemosynas largiuntur. Prælati quoque ramos cædunt de arboribus, verbi causa, cum de fide & obedientia Abrahamæ, de castitate Joseph, de mansuetudine Moyfi, cæterorumque Sanctorum virtutibus evangelizant. Veruntamen & illi de promptuariis plenis largiuntur: & hi, quæ acceperunt gratis, gratis nihilominus dare jubentur. Omnes tamen si fideliter suo quisque intentus fuerit ministerio, in processione Salvatoris sunt, & cum eo ingrediuntur in sanctam civitatem: quoniam tres prævidit Propheta ^b salvandos: Noe cædentem ramos in Arca ^b Ezech. 14. d fabricam: *Danielem* in vili edulio, & labore abstinentiæ factum tanquam jumentum, Salvatorémque portantem: tertium quoque *Iob* bene dispensantem substantiam huius mundi, & de velleribus ovium suarum pauperum latera calefacientem. Cui tamen in processione illa JESUS propinquior, cui de tribus ordinibus salus vicinior, facile credo potestis advertere.

DOMINICA PALMARUM.

De Passione & Processione, & quatuor ordinibus Processionis.

SERMO II.

NEcesse est ut loquamur hodie brevius propter angustiam temporis. Multa quidem nobis ministrat processio quam celebraturi sumus: *Processionis & Passionis coniunctio quid significet.* sed eadem impedit ne dicere plura possimus. Celebraturi sumus hodie processionem, & paulò post audituri passionem. Quid sibi vult mirabilis ista coniunctio, aut quid cogitaverunt Patres nostri passionem addentes processionem? Nam processio quidem meritò representatur hodie, quæ facta est hodie. Passio verò cur addita est, quam sexta feria constat esse sequutam? Opportunè utique processionem passio coniuncta est, ut discamus in nulla lætitia huius seculi habere fiduciam: scientes quoniam extrema gaudii luctus occupat. Propterea non simus stulti, ut occidat nos prosperitas nostra, sed in die bonorum non immemores simus malorum: & *Lætis mixta sunt tristitia* è converso. Istis enim mixtum est præsens seculum, non secularibus tantum, sed etiam spiritualibus viris. Nam secularibus viris aliquando quæ placent, quandoque quæ displicent videmus accidere: & ipsis nihilominus spiritualibus non semper tristitia, non semper læta succedunt, sed vespere & mane dies unus. Et illud ^a: *Visitas eum diluculo, & subito probas illum.* Verum hoc interim dum præsens seculum manet, vel manat magis, & fluit. ^a Iob. 7. b

B b 2

Cæterum

Ceterum post hoc seculum duo futura sunt secula valde divisa & diversa: ita ut in altero non nisi fletus & stridor dentium; in altero sola gratiarum actio & vox laudis. *Absterget enim Deus omnem lachrymam ab oculis sanctorum: & mors iam non erit amplius, neque luctus, neque clamor, sed nec ullus dolor: quoniam priora transferunt*^b.

^b Apoc. 21. b

^c Psal. 48. d

Nimia prosperitas fere periculosa & perniciofa.

^d Prov. 1. d

^e Eccl. 7. a

Ibid.

^f Psal. 90. b*

^g Prov. 30. a

Interim sicut amatores mundi multa patiuntur adversa: sic nec ipsis servis Dei omnia in hoc mundo optata succedunt. In die ergo malorum memores sunt bonorum, ne pusillanimes fiant & impatientes, sicut is de quo legimus in Psalmo ^c: *Confitebitur tibi cum benefeceris ei.* In die quoque bonorum non immemores sunt malorum; ne extollantur & dicant in abundantia sua: Non movebimur in æternum. Sicut enim secularium rerum prosperitas occidit stultum sæcularem, sic potest & abundantia spiritualis prosperitatis occidere indoctum spiritualem, atque idè non spiritualem. Spiritualis quippe dijudicat omnia. Unde autem eveniat quod stultum occidit prosperitas, & non sapientem, alibi habemus ^d. *Cor sapientis ubi tristitia, & cor stultorum ubi letitia.* Meritò proinde ait: *Bonum est magis ire ad domum luctus, quàm ad domum convivii*^e. Licet enim multos frangat adversitas, tamen multò plures extollit prosperitas: sicut scriptum est ^f. *Cadent à latere tuo mille, sinistro scilicet, per quod signatur adversitas: & decem milia, id est, multò plures, à dextris tuis, in quibus prosperitas designatur.* Denique quia utrobique periculum est, orat Sapiens & dicit ^g: *Divitias & paupertates ne dederis mihi: ne forte aut divitiæ extollerent in superbiam, aut paupertas deiceret in impatientiam.*

Unde & Dominus sicut in passione, patientiam; ita in processione humilitatem exhibere curavit. In illa enim tanquam ovis ad occisionem ductus est, & quasi agnus coram tondente obmutuit, & non aperuit os suum: *Qui cum percuteretur, non comminabatur: sed magis orabat dicens*^h: *Pater ignosce illis, quia nesciunt quid faciunt.* In processione autem quid? Parabant sese populi, ut exirent obviam ei: nec eum latebat, qui noverat quid esset in homine. Propter quod & ipse paratus est non in curribus & in equis, nec in frænis argenteis, aut sellis auro tectis, sed humilis atelli tergo sedens, suppositis Apostolorum vestibus, quas ego de preciosioribus regionis fuisse non credo.

^h Lue. 23. e

Christi humilitas.

Christi plausus quam subito mutatus in planctum.

ⁱ Matt. 19.

^k Matt. 21.

Sed quid fuit, quod processionem habere voluit, qui mox futuram noverat passionem? Forte ut amarior esset passio quàm processio præcessisset. Ab eodem enim populo, in eodem loco & ipso tempore paucissimis diebus interpositis, primò cum tanto triumpho susceptus, postea crucifixus est. O quàm dissimile est, *Tolle, tolle, crucifige eum*ⁱ: & *Benedictus qui venit in nomine Domini, Osanna in excelsis*^k. Quam dissimile,

Rex

Dominica Palmarum, Sermo II. 199

Rex Israel ¹ : & Non habemus regem nisi Casarem ^m. Quam diffimiles rami virentes & crux, flores & spinae. Cui prius sternebantur vestimenta aliena, ecce suis exiit, & fors mittitur super ea. Væ tibi amaritudo peccatorum nostrorum, propter quæ solvenda tanta amaritudo necessaria est.

Ioan. 12.
m Ioan. 19.

Jam vero ad processionem accedens tanquam quatuor ordines in ea mihi videor intueri : & fortassis in hac nostra processione hodie omnes potuerunt inveniri. *Præibant* enim aliqui, & viam parabant. Ipsi sunt qui viam parant Domino ad corda vestra, qui vos regunt, & dirigunt gressus vestros in viam pacis. *Alii sequebantur*, & hi sunt qui propriæ incipientiæ conscii devotè sequuntur, & adhærent semper vestigiis præcedentium. Erant quoque discipuli tanquam domestici lateri eius *adhærentes*. Ipsi sunt qui optimam partem elegerunt, qui in claustro soli Deo vivunt, semper Deo adhærentes, & eius beneplacitum considerantes. Ipsum quoque *jumentum* cui infidebat, non defuit, quod designat duos corde, & animo quodammodo bestiales. Verùm non fuit animalium ibi huiusmodi copiosior multitudo : nec oportuit. Tales enim magis oneri sunt quàm honori, nec propter eos processio valde gloriosior est. Huiusmodi namque cantare non norunt, sed malè sonoros dant rugitus. Ipsi sunt qui virga semper & calcaribus egent. Attamen nec ipsos relinquit Dominus cum disciplinam ferre voluerint. His enim dicitur ² : *Servite Domino in timore, & apprehendite disciplinam ; ne quando irascatur Dominus, & pereatis de via iusta.* Postquam enim jumentum hoc disciplinam ferre noluerit : quid restat, nisi ut abiciat eum Dominus cum indignatione quadam, & protinus exeat à via, currens ad spinas & tribulos, à quibus suffocatur verbum Dei, qui sunt divitiæ huius mundi, & voluptates carnis ?

Quatuor ordines in hodierna processione.

Quadruplicis istius ordinis mystica explicatio.

n Psal. 2. c

Sed qui tales sunt hic, quibus gravis sit ordo, & omnia onerosa : quos pungi frequenter oporteat & urgeri ; obsecramus eos, ut studeant de jumentis, si forte queant, in homines commutari, & computari inter eos, ut aut de præcedentibus, aut adhærentibus & collateralibus, aut de sequentibus sint. Quod si non faciunt, obsecro, ut vel in eo quod sunt permaneant, & patienter interim ferant quæ salubria sunt, etsi minus suaavia, donec complacit Dominus respicere humilitatem eorum, & in melius aliquid eos promovere. Vultis autem ut aliquatenus consolemur jumentum nostrum ? Scimus equidem quia cantare non novit. Neque enim de eis est qui dicere possit ^o, *Cantabiles mihi erant justificationes tuæ in loco peregrinationis meæ.* Attamen unum est, quod nemini cæterorum tam prope est Dominus. Nam nec ipsi qui hinc inde adhærent, tam prope

Religiosi tardi duri & indévoti iumento comparantur.

o Psal. 118. 8

¶ Psal. 33. d eum habent ut jumentum cui infidet. Et audi hoc ipsum à Propheta *P* : *Propè est Dominus his qui tribulato sunt corde.* Nam & mater quem ægro- tantem novit filium, magis fovet & sæpius amplectitur eum. Nemo igitur indignetur, nemo contemnat, dum voluerit esse Christi jumentum. Etenim qui scandalizaverit unum de pusillis istis, illum graviter offendit, qui eos tanquam mater gremio suæ fovet misericordiæ, donec roborentur. Unde & morum infirmitates patientissimè ferendas Beatus Benedictus † admonuit.

† S. Bened.
Regula 72.

¶ Hier. 4. a Quatuor ergo sunt genera in processione Domini. Boni *prudentes*, & boni *simplices*, hi sunt qui præeunt, & qui sequuntur. Bonos autem addidi, quia prudentes non boni, iniqui sunt, juxta illud *9* : *Sapientes sunt ut faciant mala*, & simplices non boni stulti sunt. In processione autem Domini, nec iniquus locum habet, nec stultus. Porro qui adhærent ei contemplativi sunt. Qui portant eum & onerantur eo: ipsi sunt duri corde, & parum devoti. Sed ecce omnes sunt in processione Domini; & nemo ex ipsis faciem eius videt. Nam qui præcedunt, occupati sunt in paranda via, solliciti circa peccata & tentationes aliorum. Qui sequuntur, ipsi omnino faciem eius videre non possunt: sed sicut Moyli dictum est *r*, posteriora eius vident. Jumentum cui infidet, nunquam ad videndum levat oculos: sed primum est semper in terram. Qui verò adhærent ipsi, aliquando videre possunt, sed raptim & non continuè, nec planè dum adhuc sunt in via. Attamen quantum ad alios, ipsi magis facie ad faciem vident: juxta quod verè de Moyse scriptum est *s*, quia cæteris quidem Prophetis per visiones & somnia, Moyli verò facie ad faciem loquebatur. Quantum ad plenam sanè visionem, nec ipse Moyse dum viveret in hoc mundo, impetrare potuit faciei ipsius visionem: quia sicut ipse ait *t*, *Non videbit me homo, & vivet.* Non videbor, inquit, in hac vita; non videbit quis faciem meam in hac via, & in processione ista. Ipse itaq; magna pietate sua donet nobis sic in eius processione perseverare dum vivimus, ut in magna illa processione, qua cum suis omnibus à Patre suscipiendus est, & traditurus regnum Deo & Patri, sanctam civitatem ingredi mereamur, cum eo qui vivit & regnat per omnia secula seculorum, Amen.

¶ Exod. 33. d

¶ Ibid.
Moyse quomodo Deum viderit.

¶ Exod. 33. a

DOMINICA PALMARUM.

De quinque Diebus: Processionis, Resectionis, Passionis, Requietionis, Resurrectionis.

S E R M O III.

¶ Sap. 11. d

Cum universa fecerit DEUS in numero, pondere, & mensura: specialius tamen ea tempora quibus in terris visus est, & cum hominibus

Dominica Palmarum, Sermo III. 201

bus conversatus est, quæcunque in eis operatus, locutus, aut passus est, ita disposuit, ut ne minimum quidem momentum, ne unum jota à sacramento vacaverit, aut præterierit sine mysterio. Evidentiùs tamen quatuor proximos dies, & ipsum quem hodie colimus, illustravit diem Processionis, diem Refectionis, Passionis, Requietionis & Resurrectionis suæ. Notabiles admodum dies, & inter cæteros insignes magis. Prima siquidem die gloriam suscipere dignatus est humanam: & cum ingenti quodam tripudio, & exultatione uniuersæ terræ, Hierosolymam non propriis (ut hæcenus consueuerat) pedibus, sed iumento vectus intrare. Et hæc quidem præparatio ad passionem fuit, excitata hinc maximè invidia Sacerdotum. Sanè venturas aliquando turbas ut raperent, & eum regem facerent, fugiens legitur declinasse ^a. Nunc verò etiam non quæsitus affuit, ut tanquam rex Israel susciperetur & prædicaretur ab eis, quin etiam in hæc ipsa præconia eorum (quod dubium non est) animos excitavit. Sic nimirum & de passione advertere est. Exiit quandoque & abscondit se ab eis, scilicet Judæis: nec volebat jam ambulare palam in Judæa: qui quærebant eum interficere ^b. Sciens autem quod venerit hora eius: tanquam potestatem habens, spontaneus ipse se obtulit passioni. Decebat nempe Pontificem nostrum ^c tentari per omnia pro similitudine abique peccato, ut tanquam verus homo & prospera hominum & aduersa opportunè vitaret, opportunè susciperet, & utrarumque rerum in seipso nobis salutare præberet exemplum. Ut enim temperantiæ est, præconia populi & seculi huius prospera declinare: sic interdum iustitiæ est, certà quidem dispensatione admittere ea. Persecutio quoque & temporalis omnis aduersitas pro loco & tempore prudenter aliquando fugienda erit: cum autem necesse fuerit, viriliter toleranda.

Et in his quidem duobus (prosperitatem & aduersitatem loquor) humana omnis vita versatur. Nihilominus autem in illis quatuor notissimis utique speciebus virtus uniuersa consistit. Ita ergo omnem virtutem implere decuit eum in quo plenius habitabat omnis plenitudo virtutis, ut notum fieret omnibus quia is sciret maximè abundare, sciret & penuriam pati. Non enim Dei sapientia de his erat, quos occidere prosperitas sua, non Dei virtus de his, quos perdere posset auersio. Utrumque enim scriptum est ^d; quòd *prosperitas*, non tamen omnium, sed *stultorum occidat illos*: *auersio* utique non quorumlibet, sed *parrulorum*, perdat illos. Quàm modestè tamen hanc ipsam videtur gloriam suscepisse ad triumphalem occursum in asino veniens, non in curribus aut in equis? Et dicebat ^e: *Si quis vobis aliquid dixerit, dicite, quia Dominus*

1. Dies processionis.

Cur Christus gloriam mundanam admiserit.
a Ioan. 6. b

b Ioan. 7. a
Christus spontaneè mortem subiit.

c Hebr. 4. d

d Prov. 1. d

e Matt. 21.

his

his opus habet. Opus magnum, opus salutis. Nempe homines & jumenta salvos facere venerat: multiplicans misericordiam suam DEUS. Initia nostræ conversionis fovet ista dignatio, ut primum ex ancilla filium generemus. Solutus est ad mandatum Domini qui antea tenebatur, aut non volens bene facere, ut utroque fortiùs vinculo alligatus, nec volens scilicet nec valens. Non novit interim puriùs in Domino gratulari: persuasum tenet placere ei quod agit, & consolatur in eo quod sibi eum quodammodo se facere reputet debitorem: sæpiùs memorans quia Dominus his opus habet. Nam processu temporis in eo magis afficietur ut suo sollicitetur debito, & timeat, ne forte tantis beneficiis inveniatur ingratus; dicens, quia servus inutilis sum, & bonorum meorum non egēs. Ad hæc quidam verax affectio & fidelis: hic filius liberæ, cum quo ancillæ filius hæres esse non possit. Ita ergo in hac processione.

2. Dies Re-
fectionis.
f Luc. 22. h

Cur solus
Christus pas-
sit.

Quibus pani-
bus Christus
refecit Apo-
stolos.
g Ioan. 4. e
Voluntatis di-
vina execu-
tio cor homi-
nis confortat.
Panis Eucha-
ristie.
h Ioan. 6. d

Cæterum ante passionem affectuosiùs paterfamilias *Refectionem* suis curavit domesticis exhibere: & in hoc quoque apparuit benignitas & humanitas Salvatoris. Cum enim dilexisset suos, in finem dilexit eos, & dicebat *f*: *Desiderio desideravi hoc pascha manducare vobiscum antequam patiar.* Oportebat enim. Expetierat eos Satanas ut cribraret sicut triticum: opus erat prævenire refectione. Denique qui refecti paulominus defecerunt, quid jejuni fecissent? Hinc fuit quod non modò corpora, sed etiam corda refecit, & ea quàm maximè. Neque enim corporalis passio, sed tentatio spiritualis instabat, quod singulariter ille futurus esset donec transiret. Et nimirum hostia sicut sola prodesse potuit, sic sola suffecit: nec Christum decuit simul & Petrum, aut Jacobum, vel Joannem pro salute hominum pati. Crucifixi tamen fuere cum eo alii duo nequam: de quibus nulla prorsus suspicio possit haberi, tanquam ex eis minus efficax sacrificium suppleretur.

Quibus ergo panibus in cœna refecit Apostolos? Utego arbitror, quinque. *Meus* (inquit *g*) *cibus est, ut faciam voluntatem Patris mei.* Cibus utique, sed cibus cordis. Quid enim æquè confirmat & corroborat cor humanum, quid ita in omni necessitate confortat & sustentat, ut divinæ voluntatis executio, velut in quendam animæ ventrem, conscientiam scilicet eius ingesta? Sic & sermonem divinæ exhortationis, & promissionum eius consolationem, & orantium lachrymas, panes cordis esse solus ille ignorat, cuius jam aruit cor, pro eo quod suum ipsius panem comedere sit oblitus. Super omnia autem caro Domini verè est cibus, & cibus vitæ, panis de cœlo vivus *h*. Nullum ex his in hac tam solemni Cœna Domini defuisse reperies, si diligenter advertas. Recumbentibus adhuc discipulis surgit à Cœna: præcingitur linteo; aquam ponit in pel-
vim;

vim: Discipulorum pedes abluuit & extergit ⁱ. Non est voluntas carnis & sanguinis hæc, sed voluntas Patris, & sanctificatio nostra. Denique *si non laveris te* (ait Dominus ad Petrum obnixius repugnantem) *non habebis partem mecum* ^k. Scimus autem quid dixerit ^l, *Eum qui venit ad me, non ejiciam foras: quia descendi de caelo, non ut faciam voluntatem meam, sed voluntatem eius qui misit me.* Opportunè autem, & utique more suo, post exemplum operis, exhortationem sermonis adiunxit. Inter loquendum quoque (nam copiosissimus extitit sermo) multis eos promissionibus propter instantem maximè passionem refovere & refocillare curavit: de Resurrectione sua: de adventu Paraleti: de eorum confirmatione, & aliquando assumptione ad seipsum. Nec multo post ventum est ad orationem, & usque tertio factus in agonia orabat. Ubi quidem non solis oculis, sed quasi membris omnibus fleuisse videtur: ut totum corpus eius, quod est Ecclesia, totius lachrymis corporis purgaretur. Nam de Sacramento quidem Corporis & Sanguinis sui, nemo est qui nesciat hanc quoque tantam & tam singularem alimoniam ea primùm die exhibitam, ea die commendatam & mandatam deinceps frequentari.

Christus post exemplum operis subiicit exhortationem sermonis.
Christi oratio & sudor in hortis.

Ex hoc jam dies sequitur *Passionis*. In qua nimirum sicut totum hominem salvum fecit, sic de toto se fecit hostiam salutarem: corpus exponens tantis supplicis & injuriis: animum verò geminæ cuiusdam humanissimæ compassionis affectui: hinc quidem super mœrore inconsolabili sanctarum feminarum, inde super desperatione & dispersione Discipulorum. In his quatuor crux Dominica fuit: & hæc omnia propter nos passus est, qui tanta charitate compassus est nobis. Veruntamen quæ de ipso erant, finem habuere, sicut ipse lamentantibus mulieribus ait ^m: *Finem utique celerrimum & celeberrimum, primò quidem Requiem, deinde Resurrectionem.* Nos quoque si festinamus in illam ingredi requiem, per multas tribulationes nobis (si meminerimus) transeundum est. Et prius quidem donec sumus in tribulatione; magnum nobis videretur aspirare ad requiem: tanquam nihil simus amplius desideraturi. Verùm non erit nobis requies, ne in requie quidem ipsa, à desiderio gloriæ, à desiderio resurrectionis. *Amodo* (inquit ⁿ) *jam dicit spiritus, ut requiescant à laboribus suis.* A labore ergo requiescunt, qui in Domino moriuntur, sed non requiescunt interim à clamore. Denique sub throno Dei clamant animæ occisorum: quia etsi nihil habeant quod molestat: nondum tamen totum habent quod delectet, donec requiem resurrectionis, donec Sabbatum Pascha sequatur.

3. Dies Passionis.

m Luc. 22.
4. Dies Requiescentis, & 5. Resurrectionis.

n Apoc. 14. c

Redemptor noster, Fratres charissimi, Dominus noster JESUS, quem Pater ad salutarem victimam misit in mundum. Cùm tempus instaret quando moreretur, præsentem (ut scitis) exhibere se voluit in loco ubi moreretur. Sicut autem venit ut moreretur, sic prævidit & ubi, quando, & quo mortis genere moreretur, præscriptum coram se habens ab æterno mortis suæ genus, locum & tempus. Hæc autem tria erant, Hierosolyma, Pascha, & Crux. Nam si de loco quæris, in Hierosolyma mortuus est: Si de genere, morte crucis: Si verò de tempore, instante tempore Paschalis solennitatis. Ut autem vos satis legendo & audiendo didicistis, iniqui cum Judæi, aliquando & aliter, & alibi, & antea perimere voluerunt. Nam quando cum duxerunt ut præcipitarent, ubi & transiens per medium illorum ibat, nec ad Hierusalem venerunt, nec Pascha expectaverunt, nec Crucem quæsierunt; sed in perimendo eum nequaquam vel modum, vel locum mutare, nequaquam tempus præoccupare seu differre valuerunt. Venit itaque hodierna die Hierosolimam ante quinque videlicet dies Paschæ, illo se insinuans Agno præfigurato, qui decima quarta die mensis verni ad vesperam immolandus, decima quidem eiusdem mensis die tolli, & usque ad prædictum terminum jubebatur sevari ^b.

^a Luc. 4.

^b Exod. 12.

Christi in Hierusalem ingressus mystica expositio à Patribus recepta.

De hoc autem adventu eius ad Hierusalem multi ante nos multa dixerunt, quæ quia nos vera atque Catholica esse cognoscimus, dignum est ut nostro ea silentio approbemus. Et communis quidem sensus est, quod eius in Hierusalem ingressus, ipsius est ad Ecclesiam adventus: duo Discipuli asinam solventes & pullum, atque ad JESUM ducentes, duo sunt Prædicatorum ordines, quorum unus in circuncisionem; alter in præputium est missus, utrumque populum & peccatorum funibus absolventes, & ad agnitionem veræ fidei perducentes. Vestimenta jumento imposita sacramenta sunt fidei populo Christiano commissa, super quod sedet JESUS, quia per fidem in cordibus eorum habitat Christus. *Plurima autem turba quæ sternebat vestimenta sua in via.* Multitudo est Martyrum sanctorum corpora sua ad imitationem Christi opponentium ad supplicia. *Ramos de arboribus cadentes,* Doctores sunt Catholicas ex libris sanctis sententias extrahentes, *Qui præibant & qui sequebantur, clamabant Osanna:* quia unam eandemque confitentur fidem Christianam, & populus Judaicus in eadem fide præcedens, & gentilis subsequens. Et quidem sensus hic per omnia approbandus est; quia sanus & plenè Catholicus est. Verum nos istum appro-

approbantes, alium non autem alienum in hoc sancto Evangelio perquiramus, & sensus in eo moralis medullam perscrutantes ad ædificationem morum ministerium linguæ nostræ convertamus.

Ego puto quod quotidie Dominus appropinquat Hierusalem veniens Bethphage, & Bethaniæ ad montem Oliveti; mittens in castellum quod contra eos est, duos discipulos, qui ad eum perducant super quod fideat jumentum, sed spiritualiter. Spiritus enim ante faciem nostram Christus Dominus etsi cognovimus Christum secundum carnem, sed jam nunc non novimus. Proinde quærendus est adventus eius ad Hierusalem spiritualis, & quod hodierna die appropinquante tempore sacrosanctæ passionis suæ fecit in adventu suo in Hierusalé, qualiter id adhuc quotidie accitare dignatur in nobis. *Appropinquavit*, ut ait Evangelista, *Hierosolymis*. Ipsius appropinquare in Hierosolymâ; eius est appropinquare ad animam. Non solum autem, sed & suum appropinquare ad nos, nostrum est appropinquare ad ipsum. Nam cum longè ab eo peccando simus, quando ei bene vivèdo appropinquaverimus, nisi primitus ipse appropinquaret nobis? Sicut enim dicit Joannes, quod hæc est charitas, non quasi nos dilexerimus Deum, sed quoniam ipse prior dilexit nos. Sic & nos dicere possumus & debemus, quod hæc est gratia, non qua nos appropinquavimus Deo, sed quoniam ipse prior appropinquavit ad nos. Appropinquans itaque Hierusalem venit Bethphage & Bethaniæ ad montem Oliveti: inveniens nobis, ut arbitror, in hoc sancto itinere suo non posse nos ad veram pertingere pacem, nisi simus & per confessionem, purè nos detegentes, & in præceptis promptè & humiliter obedientes, & aliorum necessitatibus per misericordiam piè compatiētes.

Nam, ut scitis, Hierusalem visio pacis dicitur. Ad quam tunc recta & regia via pergimus, si per confessionis puritatem, per obedientiam humilitatem, & per misericordiam sublimitatem incedimus. Ecce tres virtutes eximias, quarum primam impendere nobis debemus, secundam Prælati, tertiam verò proximis nostris. Nam confessionem debes tibi ipsi, ut qui peccando te inquinasti, per confessionem te mundes. Secundam Prælato tuo, ut obedias & subjaceas ei, qui pervigilat quasi rationem redditurus pro anima tua. Tertiam verò proximis tuis, ut eorum necessitatibus juxta vires concurras, sed prodesse etiam supra vires exoptes. Primam designat Bethphage, quæ domum buccæ sonat. Secundam Bethania, quæ domus obedientiæ dicitur. Tertiam quoque mons Oliveti, quia oleum in Scripturis, ut scitis, misericordiam exprimere solet. Fratres, unde bella & lites in nobis? Nonne ex imperfectione propria, qui reddere nolumus, quæ debemus nobis ipsis, quod Prælati, quod confortibus nostris?

Alia expositio mystica seu tropologica.

2. Cor. 5.

1. Joan. 4.

Hierusalem visio pacis. Quæ recta & regia ad eam via: nempe per Confessionem, obedientiam, & misericordiam.
1. Hebr. 13.

Confessio sanat occulta conscientie vulnera.

Mala conscientie continuum tormentum.

Obediendum praelatis.

Compatiendum proximis.

Castellum est anima peccatrix.

f Gen. 11.

g Zach. 6. Qui edificent turrem Babylonis.

* forte, construunt.

fris? Nam si vellemus ire à Bethphage ad Hierusalem, intra nos pervenire possemus, quia nunquam plenam habere pacem poterimus, quamdiu occultantes intra nos reatum nostrum, per puram & humilem confessionem non detegimus. Nunquid inexpertis loquor? Semper penè & ubique remordet conscientia, occultum jugiter vulnus mentis oculis subjiciens eamque super ipsius latebris anxie & dure reprehendens. O vermis, qui quamdiu vivit, nunquam interiora cordis comedere & depascere omittit, qui nunquam vivere & per hoc nunquam rodere desinit, nisi eum mucrone puritatis suæ humilis confessio jugula-verit.

Si autem vellemus ire ad Bethaniam, pertingere possemus ad Hierusalem, & in Prælati nostris: quia tunc ab eis perniciosè discordamus, cum eorum quæ secundum DEUM sunt præceptis superbè contraimus. Quod si montem Oliveti conscenderemus, proculdubio tunc citò ad Hierusalem veniremus. Prope enim est mons Oliveti Hierusalem, quia & obsequium parit amicos, & construeremus eam in fociis nostris. Quia tunc plena pace perfruimur, cum piè pro invicem solliciti, mutuis necessitatibus misericorditer condescendendo, & diligenter pro posse subveniendo compatimur. Videtis ergo non esse abs re, quod iturus Dominus Hierusalem, per Bethphage & per Bethaniam atque per montem Oliveti voluit transire, intimans nobis pacis nobis esse occasionem & causam, & erga nos quidem confessionis puritatem, & erga Prælatos nostros obedientiæ alacritatem, & erga contubernales nostros misericordiæ compassionem.

Mittit duos discipulos ut eant in castellum quod contra eos est. Castellum quod contra Discipulos Christi est, anima est peccatrix, quæ per obstinationem & elationem internis & spiritualibus Redemptoris nostri virtutibus contraria est. Talis anima turrim elationis, & murum habet obstinationis, per terram pertinaciæ clausa, & per eminentiam superbiæ erecta. Hanc turrim facere aggressi sunt quondam illi filii Adam, de quibus ait Scriptura *f*, quod proficiscentes de Oriente, *campum invenerunt latissimum in terra Sennaar.* Qui sunt hi, nisi reprobi, inanis gloriæ cupidi, tumore superbiæ inflati, qui ab eo corde & opere discedentes, de quo Propheta dicit *g*: *Ecce vir, Oriens nomen eius,* in contagiis foetidæ conversationis per viam latam incedunt, quæ ducit ad perditionem: quia Sennaar fedor eorum dicitur. *Edificemus,* inquiunt, *turrim & celebremus nostrum nomen.* Hi sunt qui vocant nomina sua in terris suis, & altitudinem in se construunt * elationes, *amantes primos recubitus in caenis, & primas cathedras in synagogis, & salutationes in foro, & vocari ab hominibus*

hominibus Rabbi ^b. Et unde ruinosam hanc turrim erigunt? *Habuerunt*, inquit verax historia, *lateres pro saxis & bitumen pro cemento*. Saxa robur exprimunt bonæ operationis, lateres igne concoquantur & indurantur. Reprobi flamma libidinis exuruntur, & pertinaces efficiuntur. Invidia bitumen est, concordia cæmentum. Aiunt enim bitumen nasci de terra fulminata, & scimus in mente oriri invidiam tumore superbiæ percussa. Cæmento simul junguntur lapides in ædificio. Et quæ est alia virtus quàm concordia, qua in charitatis ædificio conglutinantur lapides vivi, ex quibus cælestis Hierusalem quotidie construitur? Habent itaque lateres pro saxis, & bitumen pro cemento, quia fortitudinem deferentes bonæ actionis, luto se inquinant fordida libidinis: & abjicientes glutinum concordia, pertinaciam amplectuntur invidia.

Enormis quidem hæc turris admodum, sed ne facile possit prosterni, obsistit non modò sui ipsius altitudo, sed & muri includentis eam fortitudo. Et hoc est quod nostros conatus sæpè effringit, cum contra castellum illud pugnamus: quia facile machinis & arietibus sanctæ prædicationis tumorem in anima dejiceremus elationis, nisi tam invincibiliter nobis, ut sic dixerim, in ea resisteret pertinacia obstinationis. Quid enim erga eam poteris proficere, quam insensibili quadam duritie adamantinam effectam nec præceptis vales flectere, nec consiliis attrahere, nec blanditiis mulcere, nec comminationibus terrere, nec emendare denique flagellis, nec emoliri beneficiis? Nonne de ea dicas, pene esse impossibile, ut curetur? Verumtamen etsi apud homines impossibile est, sed apud DEUM omnia possibile sunt. Mittit namque misericors Dominus & pius eloquium suum terræ, inspirationem scilicet huiusmodi infundens animæ, ad quam velociter currit sermo eius, non reversus ad eum vacuus, sed faciet quæcunque vult, & prosperabitur in his ad quæ misit illud. Unde & hic mittit Discipulos suos in castellum hoc, quod contra eos est. Et ad quid? ut asinam quam in eo reperiunt alligatam, & pullum cum ea, solvant, & adducant ad eum. Qui iussa perficientes non solum solvunt & ad eum adducunt, sed ut prosperetur verbum de ore egrediens in his ad quæ mittit illud, *vestimenta sua imponunt, & eum desuper sedere faciunt*. Ad hoc spectare videtur, quod qui *emittit eloquium suum terræ, dat nivem sicut lanam* ⁱ, induens eos per justitiam, qui primitus frigidi erant per culpam: *nebulam sicut cinerem spargit*, infusa illis, qui obscuri erant per ignorantiam, notitia corruptionis suæ * *concutit eos per* ^{* al.} *Con-* ^{cutiens.} *penitentiam*. *Mittit chrysellum suam sicut buccellas*, illos sibi incorporans per mansuetudinem, qui obdurati erant per obstinationem.

Vnde cõstruitur hæc turris.

Quàm egrè prosternatur hæc turris.

Deo facile hominis duritiem frangere.

Psal. 147.

* al. Con- ^{cutiens.} *penitentiam.* ^{Ibidem.}

nem. Sed qualiter opus illud salutis peragit? *Emittit verbum suum, & liquefaciet ea: flabit spiritus eius, & fluent aqua*, ut euntibus duobus Discipulis in Castellum quod contra eos est, faciant de asina & pullo quod modò breviter tetigimus.

Qui duo discipuli, nempe, Timor & Amor.

& Gen. 19.
Num. 20.

* Forte, quoties.

m Jerem. 1.
n Psal. 33.
o Num. 13.

p Iosue. 6. a

Amori divino adversatur tumor; timori obstinatio.
q 1. Tim. 1.

Sed qui sunt duo Discipuli isti? Fortassis duæ illæ eximie virtutes sunt *Timor & Amor*. Ille tristitia comminando & aspera, per austeritatem deterret. Iste verò læta pollicendo & lenia, per suavitatem demulcet. Ille initium sapientiæ, hic autem consummatio est. Ille tibi aufert quod malum est, ut emunderis à culpa; iste verò confert quod bonum, ut exorneris in iustitia. Ille ab anima exhaurit iniquitatem, hic autem infundit ei sanctitatem. Hi duo Angeli sunt, & de loco perditionis^k Loth educunt, dum animam quam eligit Deus à vitiis eripiunt. Hi duo spirituales Levitæ sunt^l; qui in commotione castrorum ad ostium stant tabernaculi clangentes argenteis tubis: quia ad ipsum mentis aditum silentibus quibusdam mentis clamoribus Timor & Amor insonant: * quibus interna illa cogitationum collegia, & ad malum deserendam, & ad bonum exercendum incitant. Quasi tuba exaltat ille vocem suam, & dicit: *Quiescite perverse agere*. Iste verò, *discite benefacere*. Ille, *evelle & destrue, & disperde, & dissipa*, hic autem, *adifica & planta*^m. Ille denique, *diverte à malo*: iste quoque, *fac bonum*ⁿ. Isti duo viri sunt, qui botrum ad filios Israel de terra repromissionis afferunt^o, dum internis nostris meditationibus, quis sit cœlestis patriæ fructus innotescunt. Hi duo nuncii sunt qui Raab de destructione Hierico eripiunt^p, dum animam quam suis Deus muneribus dilatât, ab huiusmodi perditione abstrahunt. Hi & duo isti, de quibus modò agimus, Discipuli sunt, qui in hoc castellum missi alligatam asinam & pullum solvunt, & ad Christum adducunt.

De quo bene dicitur, *quod contra eos est*. Quid enim magis contrarium divino amori, quàm tumor elationis? Quid magis timori, quàm pertinacia elationis & obstinationis? Est enim superbia, ut aliqui dicunt, amor propriæ excellentiæ. Et quomodo quamdiu inanis gloriæ cupidus propriam amat excellentiam, illius perfectè honorem affectas & gloriam, de quo Paulus^q? *Soli*, inquit, *Deo honor & gloria*? Sed & obstinatio (ut aiunt) insensibilis quædam est pertinacia mentis, nolens aliquando acquiescere, magis autem parata semper repugnare, quod quidem mortiferum malum dum animam plenè possidet, timoris nimirum divinis stimulis insensibilem reddit. Sed castellum quod contra hos discipulos est, dum extra illud sunt: jam cum illis est, dum illud ingressi aliquamdiu intra illud sunt. Illud quippe sibi potenter subjiciunt, quia *Amor* dum cœlestem

cœlestem

coelestem & æternam, ac per hoc longè meliorem, quam ibi haberi potest, alibi habendam esse celsitudinem asserit, nimirum turrim elationis prostermit. *Timor* verò, dum his qui attrita fronte indomabili corde sunt, æternum gehennæ supplicium comminans promittit, murum profectò obstinationis confringit. Et hoc modo castellum hoc, dum ipsis extra illud degentibus contra eos est, ipsis intra illud commorantibus jam cum eis est. Unde fit, ut juxta quod vaticinatur *Isaias* " , Civitas quæ dum meretrix dicebatur, cuius habitatores homicidæ fuerunt, jam dignè vocari possit *civitas justis, urbs fidelis*.

Amor & Timor hoc castellum sibi subiungunt.

r Isai. I.

Sed jam necesse est, ut de solvenda *Asina alligata & Pullo*, & adducendis ad *Jesum*, duo hi se *Discipuli* intromittant. Duæ sunt, *Fratres*, virtutes homini valdè necessariæ, humilis videlicet simplicitas, & agilis libertas. Illam *Asina*, hanc autem *Pullus* exprimere potest. *Asina* enim jugo supponitur, pullus verò propria adhuc sua libertate potitur. Unde ad mansuetudinem nos invitans humilitatis *Dominus Jesus* suum nobis offert jugum tollendum: *Tollite*, inquit *s*, *jugum meum super vos*. Mox autem quid sit jugum eius tollere, innuit dum subiungit: *Et discite à me quia mitis sum & humilis corde*. Per pullum verò libertatem esse accipiendam censuit, qui de viro vano in superbiam erecto ait " , quod *quasi pullum onagri natum se liberum putat*. Quod licet de quadam prava libertate accepit, de qua *Paulus*, *Cum*, inquit " , *servi essetis peccati, liberi fuistis justitia*, pro eo tamen quod necdum jugo supprimitur pullus, libertatem nimirum, cuius agilitatem quodlibet obstaculum non impedit, per eum exprimi posse demonstravit: In castello autem isto duo hæc alligantur animalia, *Asina* videlicet & *Pullus*, dum in anima peccatrice qualem superius per castellum illud accipiendam esse docuimus, hæc duæ virtutes, *Simplicitas* scilicet & *Libertas*, cum forte habentur ad intellectum, nequaquam tamen exercentur ad fructum.

Quid asina & pullus: Humilis simplicitas, & agilis libertas.

s Matt. II.

t Job. II. c

u Rom. 6.

Vincula verò quibus alligantur si quæritis quæ sunt, accipite confusionem pudoris & inertiam timoris. Prævus siquidem in homine itidem pravo & simplicitatem pudor, & libertatem impedit timor, ne veram in se videlicet illa humilitatem ostendere audeat, vel ista puritatem exercere præsumat. Plerumque enim quod maxima sit virtus humilis simplicitas, seu si ita congruentius dicitur, simplex humilitas, nonnulli evidenter agnoscunt: sed dum à præsentis vitæ gloria necdum exutum habentes animum viles haberi refugiunt, eam in opere nullatenus apprehendunt. *Alii* verò quam sit sublime quid puritas libertatis intelligunt: sed dum trepidi pavent vel optant, quòd non est stabilis vel sui juris, vel prava spe acquirendi intellecti, vel inertis timore dimittendi concessi, nec vo-

Vincula quibus alligantur: prævus pudor & timor.

Quinam per-verso pudore ligentur.

Qui pravo timore.

ce eam

et eam nec opere exercere præsumunt. Nonne & si istis simplicitatem atque libertatem, quantum quidem ad intellectum, inesse consideras, utramque tamen apud eos quantum ad exercitium, alligatam esse ignoras?

- Cæterum electos suos Spiritus sanctus, qui in columba apparuit ^x, & igne ^y, & in humilitate reddit simplices, ne per elationem superbi-
^z Matt. 3. ant, & in puritate audaces, ne per inertiam torpescant. Revocate in
^y Act. 2. memoriam duos illos virtutis viros, dico autem prophetam David, & A-
 Davidis sim-
 plex humili-
 tas,
^a 2. Reg. 6. ligatum, sed utrumque solutum. Ait enim Sanctus David ^a. *Ludam co-
 ram Domino, & vilior fiam plus quam factus sum, eroque humilis in oculis meis.*
^b 2. Reg. 23. Merito dicit de eo Spiritus sanctus ^b, quod erat quasi tener ligni vermi-
 culus. Unde & Dominum alloquens, in hanc vocem prorupit ^c; *Do-
 mine non est exaltatum cor meum, neque elati sunt oculi mei, neque ambulavi
 in magnis, neque in mirabilibus super me.* Et asina in Castello sancti David.
 c Psal. 130. Sed videte & pullum: *Nonne qui oderunt te Domine, oderam, & super ini-
 micos tuos tabescam? Profecto odio oderam eos, & inimici facti sunt mihi* ^d.
 d Psal. 138. Pullus quoque parvulus est Paulus juxta nomen suum, & modicus in me-
 Item Pauli
 Apostoli, dio discipulorum suorum: & cum undique tormentis affigatur, verbum
 Dei non est apud eum alligatum. Qui etiam cum suos obsecraret disci-
 e 2. Tim. 2. pulos per mansuetudinem & modestiam Christi ^e, asserens se facie qui-
 f 2. Cor. 10. dem humilem esse inter eos ^f, ipsi quoque Cephæ in faciem apud An-
 g Gal. 2. tiochiam resistit, quia eum esse reprehensibilem cernit ^g. Mirare itaque
 eum & ibi per humilitatem submissum, & hic per libertatem erectum.
 Moyses quoq;
 Sanctus quidem Moyses, ut his aliquamdiu immoremur, & superbiem-
 tem Pharaonem ex auctoritate premit, & consulenti Jetro ex humilitate
 h Exo. 8. 9. obedit ^h. Vir Domini Samuel peccatum se perpetrare existimat, si pro
 18. populo qui eum de principatu dejicit non orat ⁱ: Et Agag pinguis-
 Et Samuelis,
 i 1. Reg. 12. simum in frustra conscindere non formidat ^k. Quomodo satis sanctis-
 k 1. Reg. 15. simum admirabimur Heliam, videntes eum modò tanta humilitate sub-
 nec non Helie.
 l 4. Reg. 4. missum, ut vilis in oculis suis & contemptor sui accinctus lumbis humi-
 liter currat ante Achab ^l, modò verò tanta auctoritate erectum, ut ze-
 lo zelans pro Domino exercituû, & super idololatrias tabescens, ipsos vita
 m 3. Reg. 19. privare non formidet ^m? Eius quoque libertatem simplicem, & simplici-
 tatem liberam sequens discipulus suus sanctus Helisæus, à mulierecula tan-
 n 4. Reg. 4. gi non dedignatur ⁿ, & ad Naaman principem non egreditur, & Regem
 Israel nec attenderet quidem nec respiceret, si non vultum Josaphat regis
 o 4. Reg. 3. Judæ erubesceret ^o. Hos itaque, cæterosque huiusmodi Viros solutam
 habuisse dixerim asinam humilitatis, & pullum libertatis, qui ut in omni-
 bus

bus semetiplos humiliant, simplices & mansueti sunt : & ut viriliter quicquid contra Deum est, persequantur, recti & liberi sunt.

Sed si est in vobis aliquis, qui hæc duo animalia apud se habet quidem, sed alligata; necesse est, ut dissolvendis eis se supranominati Discipuli intromittant. Qui sint autem Discipuli hi, jam audistis, quæve animalia hæc, quæ etiam vincula quibus alligantur? Et quis est qui hæc apud se animalia habet sed alligata? Cum videris aliquem sub humilitatis habitu superbientem, magis quæ circa se sunt ornantem ad nitorem elationis, quam componentem ad decorem honestatis, scito hunc asinam habere, sed alligatam. Benè instructus & edoctus est, ut perfectè sciat quam humiliter exhibere se debeat in incessu, in statu, in gestu & habitu, in vultu & affectu, in omnibus denique motibus suis. Sed dum se talem in veritate ostendere confunditur, habet quidem apud se asinam simplicitatis, sed alligatam vinculo pudoris. Item cum deprehenderit aliquem ad instar pravi speculatoris videre gladium, & non insonare buccina ^P, ad instar mercenarii videre lupum venientem [?], & fugere ad instar pigri & negligentis coloni, scire spinas & vepres in horto Domini, & cætera quæque inutilia ac nociva ascendere, & ad eradicandum, seu etiam, quod minus est ad succidendum manum non apponere: agnosce apud hunc esse pullum, sed alligatum. Prava quippe cernit, & eis licet forte consentire nolit, redarguere tamen ea pro persona & re, pro loco & tempore non præsumit, & est alligatus apud hunc pullus vinculo timoris.

Quinam sint qui hæc animalia alligata habent.

1. qui sciunt, sed præ pudore non faciunt.

*p Ezech. 35.
q Ioan 10.
2. qui officio suo desunt præ torpore vel timore.*

Sed veniant discipuli, & solvant asinam: solvant & pullum, amor ordinatus pravum expellat pudorem, quatenus prævaleat simplicitas, timor nihilominus ordinatus inertem eliminet pavorem, ut vigeat libertas. Jam itaque animus ex non pio pius effectus, ita amet veritatem, * ut habeat vanitatem: ita timeat incurrere quod pœnale est, ut timeat pro posse non persequi quod culpabile est. Si sic fieri contigerit in castello quod antea contra discipulos erat, soluta est asina, solutus est pullus: quia in anima quæ dudum & per timorem elationis amori, & per pertinaciam obstinationis contraria erat timori, prævalet vigetque tam simplicitas, quæ omnem in eo factum deprimat, quam libertas quæ pium erga alios zelum exerceat.

*Discipuli solvunt animalia.
* Deesse videtur, odio, vel non.*

Solvite, inquit, & adducite mihi. Quid est à Discipulis solvi asinam, solvi & pullum, nisi interveniente amore à pravo liberali pudore simplicitatem, mediante & timore bono ab inertis liberali timore libertatem? Soluta verò hæc duo animalia adducuntur ad JESUM, cum intentione pura hæc duæ exercentur virtutes ad fructum veræ salutis

Quid sit solvi à Discip. asinam & pullum.

Et ad Iesum
adducta.

r Rom. 2.
Pura & recta
intentio.

Qui contra-
dicat Discipu-
lis animalia
solventibus.

Vestimenta di-
scipulorum,
ornamenta
virtutum.

s Galat. 6.

obtinendum. Nam quasi quis illa habet soluta, sed ad Iesum non adducta, qui has quidem viriliter exercet, sed pro eis vel favorem humanum, vel commodum aliquod terrenum, non autem præmium veræ salutis quærit. Vides ergo quia non sufficit, quod asina in castello tuo & pullus solvantur, nisi & soluta ad Iesum adducantur, quia secundum Pauli sententiam ^r: *Reddit Deus unicuique secundum opera sua, his quidem qui secundum patientiam boni operis, gloriam & honorem & incorruptionem, se quærentibus vitam æternam.* In eo itaque quod gloriam & honorem & incorruptionem his redditurum Deum ait, qui secundum patientiam sunt boni operis, asinam solutam esse & pullum intellige. In eo verò quod audis hæc illis redditurum, qui quærent vitam æternam, adductam ad IESUM & asinam & pullum agnosce.

Sed hæc alta & profunda sunt, solisque perfectis conveniunt, quæ etiam sunt quæ perfectos faciunt. Perfectum namque te dixerim, cum te video instantia jugi, & te ipsum in cunctis motibus tuis districto iudicio reprehendere, & erga proximos tuos pio zelo fervere. Ideo si ad perfectionis huius cupis fastigia conscendere, cum tibi tua resistit pusillanimitas, ne hæc audeas exercere, scito te sine his perfectum esse non posse. Unde & istis Dominus discipulis, *Si quis, inquit, vobis aliquid dixerit, dicite quia Dominus his opus habet.* Quis enim discipulis asinam solventibus & pullum aliquid dicit, nisi cogitatus in nobis fatuus, qui dum tumidus est, amori quidem in nobis, ne puritatem simplicitatis, & dum timidus est, timori, ne liberet vigorem libertatis, contradicit? Sed *Dominus his opus habet*: Quia qui ad spirituale sanctæ perfectionis dominium pertingere cupit, hæc exercere necesse habet. Spirituali namque Domino duo valde necessaria sunt, potestas & ausus, ut videlicet nequaquam te esse Dominum agnoscas, nisi & te semper illicitum quid committentem humiliter iudicare queas, & alios pravè agentes, ut superius dictum est, pro re, pro tempore, pro persona & loco redarguere succensus audeas.

Et adduxerunt asinam & pullum, & imposuerunt vestimenta sua, & eum desuper sedere fecerunt. Vestimenta discipulorum ornamenta sunt virtutum. Et quid est, eorum vestimenta imponi, nisi quæcunque ad mortem & timorem Dei excitare possunt, conferri? Ipse etiam Iesus desuper sedet, dum in his omnibus veræ salutis supereminet appetitus. Primò asina & pullus à discipulis solvantur. Secundò ad Iesum adducuntur. Tertio eorum vestimenta imponuntur. Novissimè verò desuper ipse sedet Iesus. Et ad quid ista? Utrique ut primò sancta quæque faciamus, operantes bonum ad omnes ^s. Secundò, ut soli DEO in his omnibus placere appetamus, quærentes vitam æternam. Tertio verò, ut in bono
semper

semper magis ac magis proficere studeamus, ad interiora nos extendentes, & sic venire cupiamus, & apparere ante faciem Dei, desiderium habentes dissolvi, & esse cum Christo ^t. *Plurima autem turba straverunt vestimenta sua in via*, pro eo quod bona sua internæ in nobis cogitationes deponunt in imo. *Alii autem cædebant ramos de arboribus, & sternebant in via*, quia non solum in bonis operibus se humiliant, quæ ad corporalem pertinent exercitationem, quæ ad modicum, juxta Apostolum ^u, utilis est, sed & ipsos spiritualium sensuum ramos, quos de sublimibus contemplationum arboribus cædunt, in imis dejiciunt, quos ad pietatem spectare dubium non est, quæ ad omnia utilis ^u.

^u Phil. 2. & 3

^u 1. Tim. 4.

^u Ibid.

Non solum autem in cunctis bonis exterioribus corporis, & in universis interioribus fructibus spiritus se humiliant, sed & inter omnes quas habent virtutes seu per naturam insertas, seu per gratiam superadditas, precibus insistent devotis pro salute æterna, quia *qui præibant & qui sequebantur clamabant Osanna*, festinanter ista percurrimus, quia ad finem sermonis properamus. Sunt in nobis affectus boni quidam per naturam, quidam per gratiam. Et illi quidem præeunt, isti autem sequuntur. Quædam nobis bona inseruit natura: sed quia ad salutem non erant sufficientia, quod minus contulit ipsa, superaddidit gratia. Sciendum tamen, quod sicut ex gratia sunt bona conscientia sic ex gratia bona sunt natura, sed illa ex gratia creatrice sunt, hæc autem ex salvatrice. Ex illa habent bona naturæ, ut inchoentur, ex ista ut augeantur, & aucta ut perficiantur. Sed in piis cogitationibus & circa salutem suam sollicitè vigilantibus, tam præeuntia naturæ quàm subsequencia gratiæ clamant, Osanna: ut ad obtinendam salvationem æternam, non tam de meritorum fidant qualitate & quantitate, quàm de orationum pura assiduitate & assidua puritate. *Os*, namque, ut dicitur, *salvifica* interpretatur. Quod autem [†] subauditur *anna*, affectuosum orantis exprimit motum. Humiliemus itaque nos, fratres, in omnibus bonis nostris tam internis quàm externis: & inter multas virtutes tam ex natura nobis insertas, quàm ex gratia nobis superadditas, totis medullis cordis clamemus, Osanna. Igitur non solum iniustum, sed etsi habuerimus quippiam justum, non respondeamus ei; sed nostrum cum bono Job ^v judicem deprecemur, ^v Job. 9. quem dominationes adorant, tremunt potestates DEUM omnipotentem, viventem & regnantem in omnia secula seculorum.

Affectus quidam boni per naturam, quidam per gratiam.

[†] al. subditur.

A M E N.

Dd 2

FERIA